



HALK SAęLIęI UZMANLARI DERNEęI (HASUDER) COVID-19 GÖREV GRUBU

HAFTANIN KONULARI:<sup>1</sup>

**YENİ KORONAVİRÜS HASTALIğI (COVID-19)**

**Sorunlar aynı; çözüm yaklaşımlarında değişim, uyarılma, vb. ŞART !**

**“Bütün Politikalarda COVID-19 Mücadelesi”**

*Doküman Dr. Dilek Aslan tarafından 21.6.2020 tarihinde hazırlanmıştır.*

Dünyada Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) gündemin ön sıralarındaki yerini korumaktadır. Hastalıkla ilgili önceki dönemlerden bu yana sürdürülen tartışmalar da güncelliğini yitirmemiştir. Dolayısıyla 14.6.2020 tarihinde bu sayfada aktarılmış olan sorunlarda değişiklik olmamıştır.<sup>2</sup> Bu hafta, bu yazı kapsamında mevcut tespitler, tespitlerin yarattığı olası bazı sonuçlar ve çözümlere ilişkin başlıca öneriler sunulmuştur (Tablo 1).

**Tablo 1.** COVID-19 ile ilgili mevcut tespitler, olası temel sonuçlar ve temel öneriler

Tespit	Başlıca sonuçlar	Ne yapmalı? Temel öneriler...
Aşı henüz bulunamamıştır.	Mücadelenin gücünü zayıflatmaktadır.	Mevcut süren/sürdürülen çalışmaların sonuçlarının sistematik bir şekilde paylaşılması için bilimsel bir zemin/platform oluşturulmalıdır. Gereksinimler de şeffaf bir biçimde paylaşılmalıdır. Bilimsel çalışma sonuçları toplumda yanlış algı, güven sarsan, vb olumsuzluklara neden olmayacak şekilde ve içerikte paylaşılmalıdır, aksi paylaşımlar toplumda aşı çalışmalarına olan güveni sarsabilmektedir. Küresel düzeyde iş birliği güçlendirilmelidir. Aşı bulunduğu anda dünyada nasıl yaygın olacağı ve uygulanacağı ile ilgili şimdiden plan ve programlar yapılmalıdır.
Hastalığa özel tedavi henüz bulunamamıştır.	Mücadelenin gücünü zayıflatmaktadır.	Bilimsel araştırmalara daha fazla kaynak ayrılmalıdır. Bilim insanlarının tartışabileceği uygun ortamlar sağlanmalıdır.

<sup>1</sup> Bu sayfada yer verilmesi istenilen konu başlıkları [diaslan.dr@gmail.com](mailto:diaslan.dr@gmail.com) adresine öneri olarak iletilebilir. Akış ve gereksinimlerle uyumlu olması durumunda önerilerin değerlendirmeye alınması olanaklıdır.

<sup>2</sup> Aslan D. Haftanın konuları; geçen günlerin ardından. <https://korona.hasuder.org.tr/haftanin-konulari-gecen-gunlerin-ardindan/> Erişim:21.6.2020.

Sosyal mesafe kurallarına uyum sorunları yaşanmaktadır.	Bulaş kolaylaşmaktadır. Hasta sayısının artışı söz konusudur. İstenmeyen diğer sorunlar yaşanabilmektedir (hastalığın ciddiyeti, ölüm, vb)	Toplumda farkındalığın artması konusunda rutin olarak izlenen yöntemlere ek olarak daha farklı ve sorunun çözümüne odaklanan yöntemler izlenmelidir.  Toplum katılımını sağlayacak sağlığın geliştirilmesi politikalarına öncelik verilmelidir.
Maske takma uyarısına uyum tam olarak sağlanamamıştır.	Toplumda duyarsızlık artabilmektedir. Pandemi mücadelesi zorlaşmaktadır. Pandemi uzadıkça diğer sektörlerin etkileniminin de geriye dönüşü zorlaşmaktadır.	Toplumda sosyal mesafeye uyumla ilgili tam başarının sağlanamamasının altında yatan nedenler bilimsel olarak ortaya konulmalıdır.
Hastalık süreci uzadıkça rutin hizmetler aksayabilmektedir, bu olasılık gözden kaçmamalıdır.	Tespit ve tedavide gecikme yaşanabilmektedir. İstenmeyen sonuçlarla karşılaşılabilir.	Rutin hizmetlerin aksamaması için bütün önlemler alınmalıdır.  Gerekli bütün adımlar eksiksiz uygulanmalıdır (örneğin; gerektiğinde COVID-19 taraması için test yapılması, kontrol testlerinin yapılması, rutin hizmetlerin tamamının erişilebilir olması için hizmet modelinde gerekli ise düzenlemelerin yapılması gibi)
Hastalık süreci uzadıkça risk gruplarının yaşadıkları sorunlar da artmaktadır.	Örneğin; • Çocukluk çağı aşılamalarının kesintiye uğraması • Kadına yönelik şiddetin artması • Yeti kaybı yaşayanların sorunları • Yaşlılık dönemi sağlık hizmetlerine erişim sorunları gibi	Risk grubuna yönelik hizmet modellerinde gereksinimlerin saptanması ve eksikliklerin giderilmesi için özel çalışmaların yapılması gereklidir.

Bu yazı kapsamında küresel düzeyde tespitler yapılmaya çalışılmıştır.

Tespitler çeşitlendirilebilir, geliştirilebilir.

Sonuçlar ve çözümler de çeşitlendirilebilir, geliştirilebilir.

Bu tespitler ağırlıkları farklı olmakla birlikte bütün ülkeler için geçerlidir.

Geçen süre; hastalığın başlangıcından bu yana 6 ay, pandemi ilanından bu yana 3 aydır.

Süre uzadıkça istenmeyen durumlar da artmaktadır.

Sağlık çalışanları arasında, toplumda tükenme artmaktadır.

Dayanışma halen çok önceliklidir.

Pandemi sadece bir sağlık sorunu değildir.

Mücadele bütün politikalarda var olmalıdır.

“Bütün politikalarda SAĞLIK” yaklaşımı bu dönemde **“Bütün Politikalarda COVID-19 MÜCADELESİ”** olarak uyarlanmalıdır.